

Kronika

Dr. Petru Habiču ob šestdesetletnici

Življenjepis in delo našega jubilanta sta pestra. Rojenemu 29. septembra 1934 je po končani diplomski iz geografije na FF leta 1960 njegov profesor in mentor Anton Melik našel začasno mesto kustosa v Zemljepisnem oddelku Narodnega muzeja v Ljubljani, do preselitve v postojnski kraški inštitut leta 1962. Tu je napredoval od asistenta do znanstvenega svetnika. Med 31 letnim delom v tem inštitutu se je raziskovalno loteval mnogih tem. Sprva je v njegovem raziskovanju imela vidno mesto tudi regionalna geografija (Vrhnika, 1962). Ljubljansko barje, ki se v rodni Vrhniki stika z Notranjskim krasom, mu je očitno zbujalo manj sle po raziskovanju kot kraške jame. Kot prvopristopnik je kar v 151 jamah videl nove prostore kot prvi človek. Tema disertacije, s katero je leta 1965 dosegel naziv doktorja znanosti — disertacija je izšla kot posebna knjiga z naslovom *Kraški svet med Idrijco in Vipavo* (Dela 21 IV. razreda SAZU, 1964) — mu je prinesla prve vidnejše uspehe na področju pleistocenske poledenitve in kraške geomorfologije.

V inštitutu je kot kraški geomorfolog in jamar v geologu Radu Gospodariču našel odličnega sodelavca. Do smrti prijatelja leta 1988 sta skupaj raziskovalno usmerjala Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU. Z njim si deli avtorstvo pri številnih objavah o ozemlju od postojnske okolice do Peloponeza (1986). Z njim je slavljeneec tudi strokovno ocenil učinke poskusne trajnejše ojezeritve na Cerknškem polju (*Acta carsologica* 1979), obenem pa vodil izdelavo speleološke karte Slovenije v merilu 1 : 100 000, ki je v geografski javnosti pritegnila premalo pozornosti.

Skraja so pri njegovih objavah dokaj enako zastopani prispevki s kraškega površja in iz podzemlja. Nato pa vidno stopi v ospredje vprašanje nastanka velikih in malih kraških oblik in celega kraškega površja. S številnimi objavami, kjer je kraško površje prepreženo s spleti strukturnic in pregibnic, je jubilar postavljal med slovenskimi geomorfologi najvidnejši zagovornik neotektonike kot neposrednega razmeščevalca ne le nadmorskih višin, ampak tudi oblikovalca večjih kotanj, vzpetin in podolij. Mlada tektonika naj bi prekinjala jamske etaže in vplivala na podzemeljsko odtekanje vode. Od morfogeneze je prešel na klimatsko geomorfologijo in na vsem dinarskem krasu ugotavljal ostanke uravnave, terciarnih sedimentov in pedimente.

Morda več odziva doma in v tujini, kjer je tudi objavljal svoje poglede, mu je prinesla originalna shema pritočnih, raztočnih in pretočnih kraških tipov v Sloveniji in regionalizacija našega krasa nasploh.

Jubilantovo ime je in bo ostalo ozko povezano z odkritjem podrobnih podzemeljskih zvez na našem krasu, zlasti na razvodju med črnomořskim in jadranskim povodjem. Prinašajo nov pogled na najnižje, mlade, medsebojno povezane drobne razpoke. Te prevajajo le majhne vodne pretoke, ki jim vodno stanje spreminja smeri in ki so s sledili ugotovljivi predvsem ob suši. Ugotavljanje podzemeljskih zvez je kmalu vključil v mednarodno hidrološko organizacijo (SUWT), ki se ukvarja s sledenjem kraških voda in izdajanjem zbornikov.

Navedena in druga pestra tematika je vsebina čez sto razprav in strokovnih člankov, ki so izšli doma in v tujini. Vendar tudi tako pestra raziskovalna tematika ni zaposlila jubilaranta do take mere, da se ne bi udeleževal v širši javnosti. Čeprav je bil v letih 1976–1987 upravnik kraškega inštituta in v letih 1988–1992 glavni urednik inštitutskega glasila *Acta carsologica*, je uspeval uspešno delovati v športnih, turističnih, naravovarstvenih in jamarskih organizacijah v občinskem in v slovenskem merilu. Zlata častna značka Zveze slovenskih jamarjev, red dela z zlatim vencem in vrsta drugih priznanj pričajo o tem. Na tem mestu ne smemo zamolčati, da je bil med vodilnimi organizatorji 4. mednarodnega speleološkega kongresa leta 1965 in med organizatorji mednarodnega simpozija Človekov poseg v kras, ki je bil leta 1987 v Postojni v okviru ustrezne študijske skupine Mednarodne geografske zveze in v izvedbi slovenskih krasoslovcev. Je sourednik in pisec mnogih prispevkov v knjigi *Man's impact in Dinaric karst — Guidebook* (1987). To je še vedno najboljši vodnik za ekskurzije po našem krasu.

V našem geografskem glasilu z zadovoljstvom ugotavljamo, da vse obilno delo v Postojni jubilaranta ni odtegnilo od geografov, njihovih prireditev in osrednje organizacije v Ljubljani. Leta 1987 je organiziral 14. zborovanje slovenskih geografov v Postojni. Bil je štiri leta podpredsednik Zveze geografskih društev in večletni predsednik jugoslovanske komisije za geomorfologijo oz. fizično geografijo. Kot habilitirani redni profesor geografije na FF in član raznih komisij ZGS je sodeloval pri mnogih skupnih projektih, tudi pri slovenskem nacionalnem atlasu. V Ministrstvu za znanost je bil prvi nacionalni koordinator za geografijo.

Delovanje v širši javnosti mu je leta 1993 prineslo mesto direktorja uprave Postojnske jame. Po skoraj polstoletnem presledku je to mesto zasedel spet krasoslovec. Želimo mu, da bi lahko na novem mestu z uspehom uveljavljal svoje strokovne in življenjske izkušnje in da bi se po sedanjih suhih letih vrnil čas, ko bi število letnih jamskih obiskovalcev spet nihalo malo pod enim milijonom. In da bi se še kdaj spomnil naše še ne dovolj raziskane kraške narave.

Biografije in bibliografije jubilaranta:

Biografije in bibliografije znanstvenih in strokovnih sodelavcev Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Ljubljana 1976.

Letopisi SAZU.

Gradivo za slovensko speleološko biografijo z bibliografijo. Naše jame, 30, 1988.

Ivan Gams